

Ekként foglalja össze *Eugen Walter* azokat a főbb mozzanatok, amelyek észlelése szerint nehézséget jelenthetnek a mai idősebb nemzedék hite számára. Ezeket a nehézségeket el kell, s miként már az előadottakból kitűnhetett, el is lehet oszlatni. Nem egyszerű a feladat, mert a mai helyzet rendkívül kiélezett, de bizvást vállalhatjuk és vállalni is tartozunk. Aki ismeri a történelmet, meggyőződhetett róla, hogy feszültségeknek folyvást fel kell lépniök, éppen az ember történetisége miatt. Ugyanígy meggyőződhetett arról is, hogy ezek a feszültségek annál károsabban hatnak ki, minél inkább késleltetjük a nyílt és őszinte szembenézést velük. Ha túlzott aggályoskodásból már a kérdések feltevését is elhárítjuk, ezzel csak akadályozzuk az igazi megoldások létrejöttét és elhúzzuk a válság hangulatát. A visszaszórtott kérdések pedig előbb-utóbb még érdesebben és égetőbben vetődnek fel s akkor már ki sem térhetünk a válasz kényszerűsége alól. A nagy teológusok és egyháztanítók nagysága éppen abban állt, hogy megvolt bennük a tudás és a bátorság ahhoz, hogy az egyház számára és a hit javára pozitív módon és idejekorán végigvigyék a hit-tartalmak újból való átgondolását.

Ide tartozik az is, hogy megértsük és megértessük az egyház felelős vezetőinek a múltban tanúsított olyan magatartásait is, amelyekkel ma nem azonosíthatjuk magunkat — figyelmeztet *Walter*. Nem feltétlenül és nem mindig a szűk látókör és hamis aggályosság készítette őket erre, hanem többnyire az a nézetük, hogy az akkori idők bizonyos fenntartásokat és fékezést kívánnak tőlük. Amit ma mi helyesnek ítélünk és ki is mondunk, talán még a századforduló sem lett volna célszerű. Az sem mindegy, hogy olyan teológusok vagy katolikus gondolkodók állnak-e elő korszerűsítő tö-

rekvésekkel, akiknek hithűsége nem kétséges a tanítóhivatal előtt, avagy olyanoktól erednek a javaslatok, akik egy és más kérdésben nyíltan szembeálltak ezzel a tanítóhivatallal. Joggal mondható, hogy merész úttörők nélkül ma sem dicsekedhetnénk viszonylag biztonságos légi közlekedéssel, de mégis nagy különbség az, hogy ma ülteti-e valaki a családiát repülőgépre, avagy ötven évvel ezelőtt cselekszi ezt, amikor az első repülőkísérletek folytak. A hivatalos egyháznak felelősséget kell tanúsítania valamilyeni tagja irányában, ami megkövetelheti a társadalmi fejlődés további szakaszainak bevárását. *XXIII. János* pápa történelmi nagyságát éppen az adja, hogy akkor hirdette meg a korszerűsödés programját, amikor eléggé kialakultnak látta a modern világot, és eléggé erősnek érezte az egyházat ahhoz, hogy bátran és bizalommal teltten vigye keresztül a keresztény hit új találkozásait az emberiség sorsdöntő kérdéseivel.

Ahhoz azonban, hogy a hívők együtt tudjanak haladni a hitért felelős egyházzal, elengedhetetlen, hogy folyamatosan és behatóan foglalkozzanak a hit dolgaival és ne érzék becsupán azzal, amit szüleiktől vagy hitoktatóiktól hallottak. A hitnek is szüksége van növekvésre, tisztulásra, magasabb fokú érlelődésre. A gyermek hite és a felnőtt hite ugyanaz a hit, de az utóbbinak mégis különböznie kell az előbbitől. A keresztény hitnek a XX. században is a kinyilatkoztatás világosságába kell helyeznie a dolgokat és az evangélium kovacsaként dolgoznia mindenben, annak a hitnek kell tehát maradnia, mint aminek kezdetben is indult. Ugyanakkor azonban — emeli ki *Walter* — kifejeződési módjait tekintve másféle hitnek is, olyan hitnek, amely éppen a mai kor nyújtotta feladatainak megoldásából nyeri hatóerejét és eleven-ségét.

Annak a ténynek, hogy még mindig a világ lakosságának fele éhezik, minden jó emberben jó elhatározásokat kell életre keltenie, mindenekelett azt az elhatározást, hogy kinyitja a szemét, fölismeri a problémákat, kilép a közönytől és minden tőle telhetőt megtesz, hogy segítsen azoknak, akik ennek a problémának megoldásán munkálkodnak.

V I. P á l